

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний університет
імені Юрія Кондратюка

Кафедра економіки підприємства
та управління персоналом

О.В. Редкін, В.Я. Чевганова

Організація праці

**(Теоретичні та науково-
методичні основи курсу)**

Частина 2

Навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів

Полтава 2018

УДК 331.103:005.95/.96(477)(07)
РЗЗ

Рецензенти:

Дубіщев В.П. – доктор економічних наук, професор, в. о. завідувача кафедри економічної теорії та економічної кібернетики Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Сосновська О.О. – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри економіки підприємства Полтавської державної аграрної академії.

Рекомендовано до друку наукова-методичною радою Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка. Протокол № 4 від 2018.

Організація праці (Теоретичні та науково-методичні основи курсу). Частина 2: навч. посібник / В.Я. Чевганова, О.В. Редкін. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 131 с.

Навчальний посібник забезпечує формування цілісної системи теоретичних знань і науково-методичних навичок щодо раціонального розв'язання проблем, ситуацій та завдань організації праці різних категорій персоналу в ринкових умовах господарювання в Україні на основі розроблення та впровадження організаційних нововведень, які забезпечують зростання конкурентоспроможності підприємств та організацій за умов використання найкращого світового і вітчизняного досвіду, новітніх досягнень передової науки, техніки та технологій.

Основними цілями і завданнями, що реалізуються за допомогою цього посібника, є вироблення у студентів передових знань і необхідного досвіду щодо проведення аналізу й оцінки стану організації праці, розроблення та впровадження пропозицій, організаційних планів і проектів, які спрямовані на прогрес та забезпечення ефективної праці людей.

В 14 темах, котрі викладаються у двох частинах цього посібника, розкриваються теоретичні та науково-методичні основи (сучасні підходи, принципи, процедури та інструменти) організації праці різних категорій персоналу. В кінці кожної теми наводяться контрольні питання і завдання для перевірки знань і навичок за даною темою курсу.

В кінці навчального посібника наведені тести для підсумкового контролю знань і необхідна література щодо основних аспектів організації праці.

Навчальний посібник призначений для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, слухачів інститутів підвищення кваліфікації та працівників виробничих підрозділів різних підприємств та організацій. Він також буде корисний для викладачів даного курсу при проведенні лекцій, практичних занять й організації самостійної роботи студентів.

УДК 331.103:005.95/.96(477)(07)

- © О.В. Редкін, В.Я. Чевганова, 2018
- © Полтава: ПолтНТУ, 2018
- © Д.М. Толкачов, оригінал-макет, оформлення, 2018

Зміст

Частина 2.....	5
Передмова.....	5
Тема 8. Організація й обслуговування робочих місць.....	6
8.1. Організація робочих місць та оцінка їх ефективності.....	6
8.2. Організація обслуговування робочих місць.....	10
8.3. Світовий досвід, основні напрями і механізми вдосконалення організація й обслуговування робочих місць.....	13
Контрольні питання і завдання.....	15
Тема 9. Умови праці на підприємстві.....	16
9.1. Поняття умов праці на підприємстві та завдання їх удосконалення.....	16
9.2. Класифікація факторів виробничого середовища.....	17
9.3. Основні вимоги щодо створення комфортних і безпечних умов праці на виробництві й підприємстві.....	18
9.4. Естетизація й екологізація виробничого середовища. Режими праці та відпочинку: поняття, вибір і організація.....	19
Контрольні питання і завдання.....	21
Тема 10. Форми організації праці.....	23
10.1. Передумови переходу до колективної (бригадної) форми організації праці.....	23
10.2. Види виробничих бригад й основні умови їх використання.....	24
10.3. Організаційні питання щодо переходу до роботи бригадою.....	26
10.4. Тенденції розвитку бригадної форми організації праці.....	27
10.5. Світовий досвід використання автономних груп.....	27
Контрольні питання і завдання.....	28
Тема 11. Особливості організації праці різних категорій персоналу.....	29
11.1. Особливості управлінської праці.....	29
11.2. Розподіл і кооперація управлінської праці.....	29
11.3. Регламентація управлінської праці.....	31
11.4. Проектування організації управлінської праці.....	32
11.5. Організація праці керівників.....	34
Контрольні питання і завдання.....	35
Тема 12. Організаційне планування і проектування трудових процесів та іншої діяльності персоналу підприємства чи організації.....	36
12.1. Проблеми та організаційні резерви розвитку виробництва і трудових процесів на підприємстві в сучасних умовах господарювання України.....	36
12.2. Гармонізація та вдосконалення організаційно-виробничого механізму і трудових процесів сучасних підприємств (світовий досвід).....	37

12.2.1. Сутність організаційного проекту розвитку виробництва та організації праці на підприємстві.....	39
12.2.2. Діагностика стану організації виробництва і трудових процесів діючих систем підприємства.....	43
12.2.3. Планування прогресу організаційно-виробничих систем і трудових процесів підприємства (функціональних структур організацій).....	57
12.2.4. Організаційне проектування розвитку та оновлення існуючих виробничих систем і трудових процесів підприємства (функціональних структур організацій).....	58
12.7. Оцінювання економічної ефективності прогресу організації виробництва та трудових процесів на підприємстві.....	65
Контрольні питання і завдання.....	75
Тема 13. Управління організацією праці.....	77
13.1. Сучасні підходи до управління організацією праці й процесами її удосконалення.....	77
13.2. Участь персоналу в управлінні організацією праці й процесами її удосконалення.....	82
13.3. Сучасні корпоративні стандарти організації праці і поведінки персоналу (світовий досвід).....	85
Контрольні питання і завдання.....	87
Тема 14. Особливості організації праці та управління роботою персоналу в проектах і програмах.....	88
14.1. Основні принципи організації праці та успішного керівництва персоналом проектів і програм.....	88
14.2. Сутність сучасного управління людськими ресурсами проекту.....	95
14.3. Планування людських есурсів.....	98
14.4. Набір та організація праці команди проекту.....	100
14.5. Організаційний розвиток команди проекту.....	101
14.6. Управління командою проекту.....	103
14.7. Підвищення ефективності діяльності персоналу промислових девело-персько-інжинірингових та будівельно-інвестиційних компаній при реалізації їх проектів і програм.....	105
Контрольні питання і завдання.....	110
Тести для контролю знань.....	114
Література.....	128